

PC-13729/NH

C-2111

LOCAL GOVERNMENT IN INDIA (WITH SPECIAL REFERENCE TO PUNJAB)-I

(Semester-V)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 75

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

- I. Discuss in detail the historical development of Local Governments in India since 1982.
- II. Write a detail note on 73rd Constitutional Amendment Act, 1992.
- III. Discuss the composition, functions and sources of finance of Panchayat Samiti.

- IV. Write a detail note on the appointment, functions and role of BDPO.

SECTION—B

- V. Define Urbanization. Discuss its negative and positive effects.
- VI. Discuss the structure, functions and sources of finances of Municipal Council.
- VII. Discuss the role of Mayor in Municipal Corporation.
- VIII. Critically explain the exercise of state control over local bodies. Also suggest measures to make this control effective.

SECTION—C

(Compulsory Question)

- IX. Write brief answers of the following :
1. What is the difference between Gram Sabha and Gram Panchayat?
 2. Write down the representation of Members of Legislative Assembly in a Panchayat Samiti.
 3. Discuss the composition of Ward Committee.

4. Write a short note on the 12th Schedule of 74th Amendment Act.
5. Discuss any *four* recommendations of National Commission on Urbanization.
6. Give four suggestions to improve the economic condition of the Local Governments.
7. Write any *four* functions of Panchayat Secretary.
8. What do you know about the Metropolitan Planning Committee?
9. On what grounds can a member of a local body be disqualified? Discuss.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. 1982 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- II. 73ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1992 ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- III. ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- IV. BDPO ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

- VI. ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VII. ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿਚ ਮੇਅਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VIII. ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
1. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
 2. ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
 3. ਵਾਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 4. 74ਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ 12ਵੇਂ ਅਧਿਆਏ 'ਤੇ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 5. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

6. ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਦੇ ਲਈ ਚਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
 7. ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਕੋਈ **ਚਾਰ** ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।
 8. ਤੁਸੀਂ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
 9. ਕਿਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
-